

WAT IS CIRCULAIR BOUWEN?

Aanleiding

Veel mensen zijn actief op het thema circulair bouwen. Verschillende marktpartijen noemen hun gebouw, product of dienst 'circulair'. Maar: wat is circulair bouwen precies? Circulariteit is, net als duurzaamheid, een containerbegrip geworden. Er zijn wel honderd definities. Hoe komen we tot één begrijpelijke definitie van circulariteit voor de bouw-, vastgoed- en installatiesector? En hoe maken we de vertaalslag naar de praktijk?

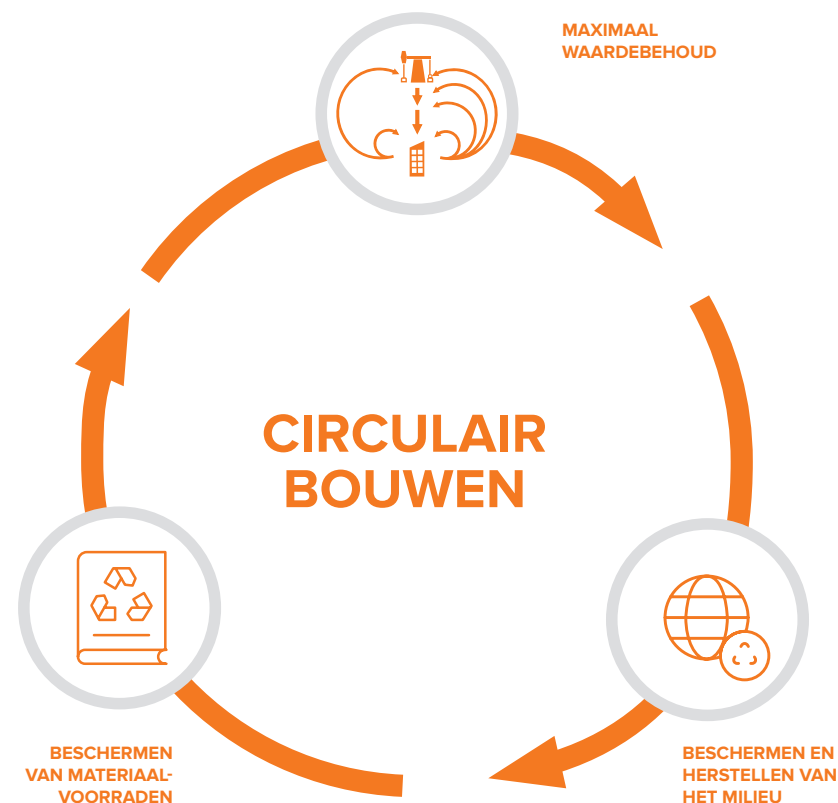
Doel

DGBC en de Programmaraad Circulariteit streven naar een heldere, eenduidige definitie van circulair bouwen. Doel van deze two-pager is om het begrip op een toegankelijke manier uit te leggen en in de praktijk te brengen. Per fase (van nieuwbouw tot onderhoud) en per niveau (van gebouw tot product) kan aan de hand van de definitie verder invulling worden gegeven aan de betekenis van circulair bouwen voor de bouw- en vastgoedsector.

Basisdefinitie

Bij het formuleren van een heldere omschrijving van het begrip circulair bouwen vormt de definitie van het Transitieteam Circulaire Bouweconomie de basis:

*Circulair bouwen betekent het ontwikkelen, gebruiken en hergebruiken van gebouwen, gebieden en infrastructuur, **zonder natuurlijke hulpbronnen onnodig uit te putten, de leefomgeving te vervuilen en ecosystemen aan te tasten.** Bouwen op een wijze die **economisch verantwoord** is en **bijdraagt aan het welzijn van mens en dier. Hier en daar, nu en later.***

Circulair bouwen dient drie doelen

Circulariteit is een middel om een toekomstbestendige gebouwde omgeving te realiseren. Daarbij worden zo min mogelijk nieuwe grondstoffen gebruikt en krijgen materialen en producten steeds weer een volgend leven. Zo wordt de waarde van gebouwen en de elementen waaruit deze bestaan zoveel mogelijk behouden en wordt de natuur beschermd.

1 | BESCHERMEN VAN MATERIAALVOORRADEN

De bouw is wereldwijd verantwoordelijk voor 50 procent van het grondstoffengebruik. Deze materiaalvoorraden zijn niet oneindig. Daarom is het belangrijk bewust te zijn van waar materialen vandaan komen en waar ze naartoe gaan, nu en later. De bouw- en vastgoedsector kan onnodige uitputting van natuurlijke hulpbronnen helpen voorkomen door:

Minder materialen te gebruiken. Hoe kunnen we ontwerpen en bouwen met minder materialen? Circulaire strategieën zoals in de 10-R ladder helpen daarbij, waarbij iedere trede een mate van circulariteit weergeeft.

Bouwen met hergebruikte, hernieuwbare (biobased) of gerecyclede materialen, en uitfaseren van nieuwe niet-hernieuwbare materialen. Niet-hernieuwbare grondstoffen, zoals (schaarse) metalen, raken op. Duurzaam geproduceerde hernieuwbare grondstoffen en biobased materialen, zoals hout, zijn onuitputtelijk en kunnen telkens opnieuw gewonnen worden.

Materiaalgebruik in de toekomst te beperken. Door te zorgen dat materialen zo lang mogelijk mee gaan en producten zo volledig mogelijk worden hergebruikt. Geef bouwmaterialen, -elementen en -producten een zo lang mogelijke levensduur.

2 | BESCHERMEN EN HERSTELLEN VAN HET MILIEU

Circulair bouwen helpt om milieuvuiling en negatieve impact op de natuur te beperken. Hier en nu, daar en later.

Met circulair bouwen kunnen wij binnen de planetaire grenzen bouwen en onomkeerbare veranderingen voor het milieu, klimaat en het leven op de planeet voorkomen. Om vervuiling van de leefomgeving en aantasting van ecosystemen in kaart te brengen en te verminderen, zijn er 19 milieu-indicatoren die de milieuschade uitdrukken. Zoals verzuring, vermisting (stikstof), waterschaarste, uitputting van grondstoffen én klimaat-

verandering (CO₂-uitstoot). Sturen op materiaalgebonden emissies (CO₂) is een cruciaal onderdeel van circulair bouwen.

Deze milieu-indicatoren worden berekend over de gehele levenscyclus van een materiaal (winning, productie, transport, gebruik en onderhoud, afvoer en afvalverwerking). Elke milieu-indicator is apart inzichtelijk te maken of om te rekenen naar een schaduwprijs of eenpuntsscore. Zoals de milieukostenindicator (MKI) of de Milieuprestatie Gebouwen (MPG).

3 | ZORGEN VOOR MAXIMAAL WAARDEBEHOUD

Naast materiaalgebruik en milieuschade zijn er ontwerpstrategieën om gebouwen, producten en materialen zo hoogwaardig mogelijk te hergebruiken. Deze strategieën dragen bij aan efficiënt materiaalgebruik, zorgen ervoor dat producten langer meegaan en dat materialen langer hun economische en functionele waarde behouden:

Ontwerp adaptief en flexibel

Een circulair gebouw is aanpasbaar aan toekomstige veranderingen. In hoeverre een gebouw, verdiepingen en ruimten aanpasbaar zijn aan toekomstige behoeften en nieuwe functies, wordt ook wel het adaptief vermogen genoemd.

Ontwerp met losmaakbaarheid

Losmaakbaarheid zorgt ervoor dat onderdelen van een gebouw (of in een product) demontabel zijn, en zonder afbreuk uit elkaar kunnen worden gehaald. Hierdoor is een bouwelement of product geschikt voor hoogwaardig hergebruik en eenvoudig te vervangen of repareren.

Ontwerp voor hergebruik van grondstoffen

De toepassing van homogene, gezonde materialen zorgt ervoor dat er geen toxische stoffen vrijkomen, maar ook dat materiaal makkelijker te recycleren is. Bijvoorbeeld doordat ze niet bewerkt zijn met een coating of verontreinigd met chemische middelen.

